

S David propheta audiuit. ideo dicit in oratione in ps. cxviij. Quam dulcia faucibus meis eloquia tua super mel oris meo. Secundo syropus recipitur de mane et de sero in certa mensura Sic debet fieri oratio deuota mane et sero et in certo numero scilicet tot Pater noster. et tot Aue maria etc. Tertio syropus recipitur cum aqua calida mixta. Sic etiam quando in oratione deus dat aliquas lachrymas etc. De quo dicitur. potius dabis nobis in lachrymis in mensura. ps. lxxix. De isto dicit christus. Oportet semper orare. i. omni die scilicet mane et sero et non deficere. Luc. xvij

Sexto purgatio tribuitur Hoc fit in ablatum restitutione et iniuriarum remissione. Purgatio enim amara expellit humores corruptos superfluos et emittit eos. Purgatio datur contra coleram. et significat quod debemus remittere iniurias propter deum. claudere oculos. Dicant gentes quicquid voluerint. necessarium est restituere iniuriam. tu latro habes aliquid de furto in domo vel tu usurarius. vel tu manumissor. tu iudex. tu aduocatus. tu mercator. vel tu clericus. si cuius symonia obtinuisti beneficium. necessaria est vobis purgatio restitutionis si vultis saluari. et ideo dicitur. Non enim dimittitur peccatum nisi restituatur ablatum. Regula est tam theologo quam iuristarum. xiiij. q. vj. Si res. Certe diceret aliquis. Ista purgatio amara est. alie medicine satis placent mihi. Remedium contra istam amaritudinem est gustare siue mordere in vna parte malipunici amari quod fit cogitando acerbitatem eterne damnationis. et mortem per quam vel gratis te oportet dimittere omnia que habes. Melius est modo dimittere meritorie restituendo. Unde Hieronymus ad paulinum vlt. cap. Facile contemnit omnia qui semper cogitat se esse moriturum. Cum remedio huius cogitationis leuiter recipitur purgatio restitutionis. unde apostolus. Reddite omnibus debita et nemini quicquam debeatis Roma. xiiij. **S**eptimo refectio conceditur quando pro confortatione dantur carnes non de boue vel de vacca. sed de pullo. et hoc fit in eucharistie comunione. quia facta restitutione homo potest comunicare et comedere agnum filium illius benedictae ouis virginis marie. Caro est delicatissima et bibitur vinum scilicet eius sanguis que intra hostiam continentur Unde ipsemet dicit. Caro mea vere est cibus et sanguis meus vere est potus. qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem in me manet et ego in illo. Joh. vj. Sicut enim corpus infirmi confortatur in refectio. sic anima in digna comunione. Sic sicut infirmo esset mors nisi purgatione comedere carnes. ita peccatori nisi restitutione comicare. Ecce ergo dicit. Ego veniam et curabo eum quod est thema. Deo gratias.

Festa sexta post Trinitatem. primo. j.

Attēditene iusticiam vestram faciatis coram hominibus. Matth. vj. thema est verbum christi auisando nos dicendo. Attēditene etc. Dominus ihesus christus in hoc themate vocat penitentiam iusticiam. Et etiam consuetudo in sacra pagina tam in veteri quam in nouo testamento quod vera penitentia dicitur iusticia. Ratio. quia per penitentiam homo facit veram iusticiam de se et omnibus bonis ex quibus communiter peccauimus que sunt tria. scilicet corpus materiale. anima rationalis. substantia temporalis. Penitentia enim si vera est debet facere iusticiam et punitionem de his tribus. Et primo facit iusticiam de corpore per ieiunia. vigiliis. disciplinas. peregrinationes etc. ipsum affligendo. quia eius inclinatio multa peccata committimus. Et ideo deus facit iusticiam de corpore in inferno per illos malos ministros. Homo per penitentiam debet hic facere iusticiam Hoc privilegium fecit deus singulariter humane nature quod quilibet fecit iudicem in causa propria. Et si homo facit iusticiam de seipso est penitens. Ecce privilegium. Si nosmetipsos iudicemus non utique a domino iudicemur in corpore nostro. j. Cor. xj. Ideo quando anima penitentis que fecit iusticiam venit coram christo ad iudicium et accusatur a demonibus. tunc anima respondet dictum david in ps. cxviij. Feci iudicium et iusticiam non tradas me caluniantibus me. Item penitentia de anima. Multa peccata sunt intra animam per cogitationes malas. per odium. rancorem. maliciam. per malam voluntatem. vel per errores. et falsas opiniones. Sed penitentia facit iusticiam per deuotas orationes quasi animam suspendendo vinculo orationis deuote. que per collum transit verbaliter cuius caput ligatur in pede cathedre christi. quasi dicendo. Domine ex quo ego sum iudex in causa propria suspendendo animam meam etc. ne vos eam suspendatis in furca inferni etc. Tertio penitentia facit iusticiam de bonis temporalibus que fuerunt tibi occasio peccandi faciendo furta secreta. rapinam. usuram. exactiones superfluas recipiendo precium laborum seruum retinendo. vel bona ecclesie vel defunctorum non soluendo decimas. primitias etc. Penitentia autem facit iusticiam. scilicet restituendo Patet ergo quod vera penitentia non est nisi iusticia. Ideo dicitur si impius egerit penitentiam ab omnibus peccatis suis que operatus est. et fecerit iudicium et iusticiam vita viuet et non morietur omnium iniquitatum eius quas operatus est non recordabor in iusticia quam operatus est viuet Ezech. xvij De ista iusticia scilicet vera penitentia loquitur thema cum dicit. Attēditene iusticiam vestram. id est penitentiam faciatis coram hominibus. Patet ergo thema Quod sit autem cauendum ne iusticia peni-

Nunquid istud vocavi ieiunium et dicitur accepta-
 bile domino. Nota debitores dicuntur inimici. patet
 cum dicitur. **D**imitte nobis debita nostra sicut et
 nos dimittimus debitoribus nostris. id est inimicis.
Reperunt eis debita per desiderium vindicte.
 sed ieiunium quod vult et elegit est hoc quod sequitur.
Dissolue colligationes impietatis. que sunt dupliciter
 vel per parentes. vel per valenta siue adiuto-
 rium. Et quando dicitur eis quod faciant pacem. di-
 cunt. **N**on facerem nisi amici mei vel illi de mea
 valenta siue adiutorio facerent. **B**onum est req-
 rere eos quod faciant pacem alias colliga te cum deo
Et si eis fecisti iuramentum de valenta seu adiu-
 torio non est seruandum. quia est contra charitatem.
Ideo dicit in plurali. **d**issolue colligationes. **S**e-
 cundo solue fasciculos deprimetes scilicet odium quod
 quilibet tenet in corde. **E**t hoc est ieiunium quod
 elegi. **P**atet ergo prima pars. **E**cce quare dicit.
Atendite. **D**ico secundo quod christus ostendit ne
 iusticia penitentialis fiat coram hominibus sed ha-
 bundantia temporalis que fit per restitutiones et ele-
 mosynas. **E**t hoc ostendit christus in secunda parte
 euangelij. **M**atth. vi. cum dicit. **C**um facis ele-
 mosynas noli ante te tuba canere sicut hypocri-
 te faciunt. et cetera que sequuntur vide in euangelio et
 vsque ibi. reddet tibi. **P**ro declaratione huius testi-
 monij. nota quod antiqui erant iudei rabini et phari-
 sei qui non curabant de gloria celesti. sed de gloria
 temporali et terrestri. **N**on quicquid faciebant totum
 faciebant solum coram hominibus. **E**t quando
 debebant dare elemosynas. primo preconizaba-
 tur per ciuitatem et. et ipsi sequebantur precones ut
 a populo audirent laudes dicendo. **Q**ui pius
 est iste et delectabantur in istis laudibus. **E**cce vana
 gloria. **N**on de ipsis dicit christus. **A**men dico vobis
 receperunt mercedem suam. sic perdit illud magnam
 salarium quod deus promittit personis misericor-
 diis dicens. **B**eati misericordes quonia ipsi mi-
 sericordiam consequentur. **M**atth. v. **Q**uando ani-
 ma que ex vana gloria fecit elemosynam vel alia
 bona venit ad iudicium coram christo. statim remit-
 titur ipsa ad infernum. dicendo quod iam hic recepit mer-
 cedem suam. **S**i dicat ergo quem modum tenebimus
 in dando elemosynas. **H**oc ostendit christus dicendo
Te autem faciente elemosynam nesciat sinistra tua
 quid facit dextera tua. **N**ota hic tres morales
 expositiones. **P**rima manus dicuntur diuitie tem-
 porales. **R**atio quia sicut manibus facimus omnia opera
Unde dicit philosophus quod manus est organum organorum
 ita cum diuitijs homo facit omnia negotia. **M**anus
 dextera est pecunia de bono iusto congregata
 scilicet de laboribus proprijs vel possessionibus ac-
 quisita. **M**anus sinistra est pecunia de malo siue
 iniuste acquisita vel congregata scilicet de furto. vsu-
 ra. rapina. symonia. et similibus. **U**nde circa hunc

Salomon. **L**eua eius sub capite meo et dextera
 eius amplexabitur me. **C**an. ii. **D**e sinistra autem
 dicitur fieri restitutio et de dextera facienda est ele-
 mosyna. **I**deo dicit. **T**e autem faciente ele-
 mosynam. nesciat sinistra tua quid faciat dextera
 tua et. ideo do vobis vtile consilium quod in taxa
 vestra siue bursa faciatis mediu. et pecunia de
 bono iusto ponatur in vna parte. et de malo ius-
 to ponatur in alia parte. quia quando simul po-
 nitur restitutio obliuioni traditur. et per illud me-
 dium reducitur ad memoriam. et tunc sciatis de qua
 manu facitis elemosynam. et de qua restituetis.
Et secundum istum intellectum dicebat **T**hob. filio suo
Fili mi de substantia tua non aliena fac elemosy-
 nam et noli auertere faciem tuam ab illo paupere
 ita enim fiet ut nec a te auertatur facies domini
Thob. iiij. **S**ecunda expositio est ex parte in-
 tentionis dandi elemosynam. **D**icitur manus
 dextera quando intentio est recta. **Q**uando ele-
 mosyna datur solo amore et honore dei qui nobis
 fecit tot elemosynas scilicet creando. prouidendo et
 thesauro sui sanguinis redimendo. **I**sta inten-
 tio dicitur manus dextera. vel cogitando dabo
 modo istam elemosynam. ut quando ego petam
 elemosynam ad portam paradisi. deus det mihi
 elemosynam ad portam paradisi. deus det mihi
 vnum frustum glorie sue. **I**sta est ergo intentio re-
 cta. **C**ave ergo ne sinistra intentione scilicet laudis
 vane glorie facias elemosynam. nesciat sinistra
 tua scilicet intentio vane glorie. **M**ulta enim ope-
 ra et magna perduntur sinistra intentione. **T**er-
 tia expositio modus dandi elemosynam qui po-
 test esse bonus vel malus dicitur esse manus dex-
 tera vel sinistra. **B**onus modus dandi ele-
 mosynam est quando elemosyna que est opus piete-
 tatis datur cum pietate. benignitate. et ex pura
 charitate. tunc enim datur cum dextera. **Q**uan-
 do vero malo modo sicut panis cani. vel quod fini-
 gant se non audire pauperem vel cum indignatione
 ex importunitate petentis. tunc datur cum
 sinistra. **I**deo dicit textus. **T**e autem faciente ele-
 mosynam et. **I**deo seruandum est consilium apo-
 stoli dicentis. **N**unquam prout destinavit in
 corde suo scilicet dare elemosynam. non ex tristitia
 vel necessitate. **H**ilarem enim datorum diligit de-
 us. iij. **C**or. ix. **N**ota practica quando vadit
 aliquis ad ecclesiam ut portet in manu quod pro-
 posuit dare amore dei. **E**cce quare dicit. **T**e au-
 tem faciente elemosynas. nesciat sinistra tua quid
 faciat dextera tua. **E**t seruatur consilium thoma-
 tis scilicet. **A**tendite ne iusticiam vestram faciatis
 coram hominibus et. **D**ico tertio quod in parte ter-
 tia euangelij christus dominus noster ostendit
 facere iusticiam penitentialem de anima rationa-
 li non coram hominibus sed secreta. **C**um oratis
 non eritis sicut hypocrite. vsque reddet tibi. **D**icat

Feria sexta post Cinerum

modus orandi antiquorum hypocritarum in sinagogis, vicis, et in angulis platearum ubi gentes conueniebant ut viderent, qui cum magnis suspirijs et gestibus orabant ut laudarent. **O** de istis benedictis, de quibus dicit Christus in euangelio Amen dico vobis receperunt mercedem suam. **O** stultum quod tam preciosum iocale ut est oratio dabitur pro tam modico et vili precio. **I**ohannes Christus ostendit modum orandi dicens. Tu autem cum oraueris intra in cubiculum tuum, et clauso hostio ora patrem in abscondito, et pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi. **N**ota in cubiculum tuum. Sed circa hoc posset aliquis dicere, ergo non est orandum in templo vel in ecclesijs. **R**esponsum quod hoc intelligitur dupliciter. Primo modo conscientia dicitur cubiculum secretum, et ista est oratio dum non fit in ecclesijs, sed clamando nec magis faciendo gestus ut videamini ne alij perturbentur, sed claudendo ostium scilicet secrete orando. **E**t hoc debet intelligi de orationibus que fiunt in publico seu communi. De alijs orationibus particularibus et ceteris debet se homo claudere in camera, sic intelligitur textus. Sed posset hic aliquis arguere dicens. **V**ides quod Christus dominus noster in doctrina sua sit sibi ipsi perari, quia dicit in euangelio hodierno. Attendite ne iusticiam vestram faciatis coram hominibus etc. et in alio loco dicit. Sic luceat lux vestra coram hominibus ut videant opera vestra bona et glorificent patrem vestrum qui in celis est. **M**att. v. videtur hic contrarietas. **R**esponsum quod non est ibi contrarietas sed audi declarationem. **C**hristus cum sit dominus et magister vniuersalis dabat doctrinam omnibus tam perfectis personis quam etiam imperfectis. Quia habebat alios instruere et in formare in vita spirituali et doctrina dicebat. Vos estis lux mundi. **E**t loquebatur apostolis et alijs perfectis personis quibus ventus adulationis non nocuit. **I**deo ait. Sic luceat lux vestra, id est opera vestra et catholica doctrina coram hominibus, ut videant etc. ac si dixisset. **P**ortate litteram regiam scilicet doctrinam euangelicam, signatam sigillo bone vite, ut quilibet dicat, per certo iste seruat quod predicat, quod alias non creditur sibi. Sed imperfectis et inchoantibus bonam vitam, quibus vetus laudis posset nocere dicit. Attendite ne iusticiam vestram faciatis coram hominibus etc. **H**ec questio fuit soluta facta beato Antonio qui eam declarauit isto modo. **S**icut magnus ignis non extinguitur vetero immo potius accenditur, sed modicum lumen modico vetero extinguitur. **S**ic etiam magnus ignis ardentis deuotionis et charitatis est in corpore perfectorum sed modicus in imperfectis, ideo statim extinguitur modico vento laudis, sed in perfectis magis accenditur et augmentatur. **E**t nota de magno honore fa-

cto beato Petro cum veniret antiochia, et de beato Iohanne de exilio redeunte, et de beato Paulo in galatia, ut patet ad Gal. iij.

Feria sexta post cinerum. Sermo secundus.

Anuncia populo meo scelera eorum. **E**sa. lviij. et in epistola hodierna. **I**n presenti sermone volo vobis ostendere et declarare aliqua grauia peccata propter quod deus est iratus contra nos, ideo mittit istas tribulationes pestilentiarum mortalitatumque per mundum. **U**t ergo ista peccata corrigantur et cesset ista plaga, volo nunc ista peccata declarare. **S**ed primo salutetur virgo maria. **A**nuncia populo meo etc. **P**ro huius verbi declaratione et materie predicande introductione. **S**ciendum quod defectus et vicia et peccata nostra in sacra scriptura nominantur diuersimode. **U**n defectus qui sunt contra primum immediate et de directo, ut furari ipsum diffamare vulnerare seu occidere, dicuntur iniustitias, id est non equitates, quia ibi non seruatur equitas a deo nobis data, di. **D**iliges primum tuum sicut teipsum **M**att. xxij. **A**lij defectus sunt immediate et de directo contra corpus, sicut nimis comedere et bibere inebriari et huiusmodi. **I**ohannes dicit scriptura. **P**ropter crapulam multi perierunt, et abstinentes est adiciet vitam. **E**ccl. xxxviij. **I**te luxuria est contra corpus, **A**p. Omne peccatum quodcumque fecerit homo extra corpus est, qui autem fornicatur in corpore suo peccat. **I** Cor. vj. **I**te peccatum accidie est contra corpus ad instar ensis gladii seu ferri quod rubiginem quoniam non seruit, id est de corpore. **I**ohannes laborat modo ordinato etc. **I**sti defectus dicuntur proprie peccata, id est peccata acta secundum ethimologiam, quia comedere bibere luxuriari occidere sunt acta pecudum. **A**lij defectus sunt qui sunt immediate de directo contra animam quod non tangunt primum nec corpus, ut presumptio superbia, quod solum tangunt animam, et etiam vana gloria hypocrisis ira inuidia odium malicia, mala desideria, male cogitationes, desideriorum vindicta non sunt nisi venenum quod occidit animam, expellunt gratiam dei quod est anime vita. **E**zech. xvij. **A**ia quod peccauerit ipsa morietur. **I**sta proprie dicuntur delicta quasi derelicta, quia anima debet diligenter custodiri et conseruari quasi reliquia preciosissima. **A**lia sunt qui immediate et de directo sunt contra deum qui sunt alijs maiora et grauiora, sicut iurare renegare blasphemare et huiusmodi. **E**t ista dicuntur proprie scelera, patet contra gratiam quod est inter defectus vitia et peccata stricte loquendo. **A**uctas **J**ob petens veniam a deo dicebat. **Q**uanta habeo iniustitias et peccata, scelera mea atque delicta ostende mihi. **J**ob. xij. **N**ota ostende mihi, quia ad peccatorum correctionem necessaria est ipsorum cognitio, et tunc sequitur correctio. **D**e peccatis autem qui sunt singulariter contra deum.